

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDEKEN:
 Egész évre ... 480 Lei.
 Fél évre ... 240 Lei.
 Negyed évre ... 120 Lei.
 Havonta ... 40 Lei.
 Hirdetések díjazás szerint.
 Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

Felolvas szerkesztő:

Károly József.

Szerkesztőség
 ad. Acsoy-palota.
 Kiadóhivatal:
 v. Regele Ferdinand 22.
 (József főherceg-ut.)
 Aradi Nyomda Vállalat.)
 Felelős: Kozlöny, Arad.
 Telefonszám:
 Kiadóhivatal és szerkesztőség
 151.
 Egyes szám ára 2 lei, vasárnap
 8 lei. Bucurestiben 50 banival
 1923.

Az adótárgyalások.

Írta: Dr. Barabás Béla.

Nap-nap után, még vasárnap is, lázasan folyik az adókivetés és megállapítás munkája. Az aradi pénzügyigazgatóság épülete már kora reggel tele van beidézett és érdekelt adófizető polgárokkal, akik türelmesen és türelmetlenül várják, amíg a sor reájuk kerül s bemehetnek a bizottság színe elé.

Ezidőszerint három bizottság dolgozik serényen reggel 9 órától, az ebédidő megszakításával esti 7-8 óráig. Két bizottság csakis a felszólamlásokkal, felebbezesekkel foglalkozik, akik naponként 25-30 ügyet tűznek ki tárgyalásra. Az adókivető bizottság előtt naponként 70-80 adózóval végeznek s ez a bizottság csakis az olyan aradvárosi polgárok adóinak megállapításával foglalkozik, akik a házról-házra járó bizottságok tárgyalásai alól kiestek, vagy akik időközben újabb hasznóhajtó foglalkozáshoz kezdtek, új ipari vagy kereskedői jogosítványt váltottak.

Persze az új adótörvény az eddigi adókulcsot magasabbra szabta és nemcsak nem elégszik meg az adózó vallomásával vagy siránkozásával, hanem a bizottságok által behatárolt adatokra, vagy tanasztalt körülményekre alapítja az adóösszeg meghatározását. Ezért általános a meglepetésafelett, hogy bizony az eddigi állami adók tíz vagy huszszorosra, sőt százszorosra is nehezednek rá az adózóra.

No de nem eszik olyan forrón a levest, ahogy megfőzik. A törvények szigorát mindig azok enyhítik, akik a törvényt végrehajtják. A mi emberünk és bizottságaink az ő türelmességükkel igyekeznek az állami érdekek is, és az adózó polgárok egyéni méltóságát felelősen megőrizni is eléget tenni. A magas adók kiszabásánál az összehasonlítás nyugtatja meg a kedélyeket s itt van az eljárási bizottságok magasabb rendű feladata, hogy én is lássam, más is lássa, miszerint nem az elfogultság, nem az egyoldalú szigor, hanem az osztó igazság érteti meg az embereket, hogy az állam súlyos terhehez mindenkinek hozzá kell járulni jövedelmének arányában.

Természetes, hogy ez osztó igazságot mindenki a maga szemüvegén át nézi, s valószínű, hogy az eredménnyel igen sokan nincsenek megelégedve, de aki kívánja, azt meghallgatják s több fórumon keresztül védheti magát.

Mert a most működő felszólamlási bizottságok határozata sem szentírás. Ez ellen is lehet további logorvoslatot keresni és találni. A törvény további fórumról is gondoskodott azk részére, akik a felszólamlási bizottság döntését su-

lyosnak találják. 20 nap alatt újabb feltolyamodás adható be a pénzügyigazgatáshoz, de csak hatáskörfűtőlés, lényeges körülmények figyelembe nem vétele, illetékeség hiánya, vagy törvénysértés címén. Ez elég bő keret ahhoz, hogy akinek fáj a teher, tovább keresse az enyhítést. Ezt a feltolyamodást az aradi törvényszék bírálja felül, vagy ha a követett adó a százezer leit meghaladja, akkor a bucuresti legfelsőbb semmítőszék.

A felső fórum megsemmisítheti az előző eljárást, s így az ügy ismét visszakerül elbírálás végett a felszólamlási bizottsághoz. Amde ha a törvényszéki felülvizsgálat al kalmával az új kivetés magából az iratokból elvégezhető, a törvényszék érdemben fog dönteni, s

Öt miniszter ellen tervezett merényletet a fascista-szervezet

(A belügyminiszter hivatalos jelentése az összeesküvés leleplezéséről. - A vidéken is terveztek merényleteket. - Tömeges letartóztatások várhatók.)

Bucurestiből jelentik: A Rador távirati iroda jelentése alapján tegnap lapunk első oldalán hírt adtunk a fascista mozgalom ügyében történt letartóztatásokról, a melyről a belügyminiszterium ma a következő hivatalos kommunikétette közzé:

Ma éjjel a hatóságok fascista összeesküvést fedeztek fel, amely több miniszter meggyilkolását tervezte. A bűnösöket, akik között több ismert diákvezér van, így ifj. Zelean Codreanu és Motza, letartóztatták. A letartóztatottak teljes beismerésben vannak. A vizsgálat folyik.

Bucurestiből jelentik: A Vitorul részleteket közöli a fascista antiszemita összeesküvésről.

A tervezett bűncselekmények végrehajtását a mai napra tűzték ki. Hét minisztert akartak az összeesküvők meggyilkolni, köztük Bratianu Ionel miniszterelnököt és Constantinescu földművelésügyi minisztert.

Kivülök több ismert pénzembert és publicistát. Egyelőre nyolc letartóztatás történt. A letartóztatások még nem értek véget. Ferdinánd királyt állandóan értesítik a vizsgálat eredményéről. A hatóságokat a fascista mozgalmakból kizárt két egyén, Codreanu és Lancia vezették nyomra. Tegnap este 6 órakor történt az első letartóztatás és hét órakor már zárt autókban vitték az összeesküvéssel gyanúsítottakat a rendőrprefektúrára.

A vizsgálat során, amelyet maga Franasovici belügyi államtitkár vezet, kiderült, hogy sokkal súlyo-

megállapítja az adót. Az esetben, ha a törvényszék csak megsemmisítette a felszólamlási bizottság határozatát, de az újból az adózó sérelmére hozna határozatot, újabb feltolyamodásnak van helye, amely esetben végső döntés jön létre.

A kormány azt kívánja a pénzügyigazgatóságtól, hogy az adótárgyalások minél több befejeztessenek. Amde ez a gyors és lázas munka kimeríti a bizottsági tagok erejét, akik a fáradtságos teendőktől alig jutnak hozzá, hogy egyéb hivatalos dolgukat s magánügyeiket végezzék. Az emberi erő kimerülése, akár köztisztviselőnél, akár magán egyénnél szintén állami felelősség. Azért nem szabad az ilyen óriási munkát az utolsó hónapokra, hetekre, napokra hagyni.

sabb dolgokról van szó, mint a tárgyalás eleinte hitték. Egész éjjel folyt a házkutatások és a letartóztatások. A rendőrség éjjel egy órakor megjelent a Calea Septemvrie 13. számú házban, az ugynevezett „nemzetvédelmi bizottság” székhelyén, ahol éppen ülést tartottak és megállapították a bűncselekmény végrehajtásának végleges programját. A rendőrség itt hat egyéni tartóztatott le. A házkutatás alkalmával rengeteg kompromittáló irat került a hatóságok kezébe. A rendőrségnek sikerült a „nemzetvédelmi bizottság” fegyverraktárát is felfedezni, ahol nagymennyiségű fegyvert, bajonettet, lőszert és egyéb harc eszközöket találtak.

A vizsgálat megállapította, hogy a fegyvereket az összeesküvés vezetője ifj. Zelean Codreanu szerezte be, állítólag külföldi pénzen. A fegyvereket a rendőrség lefoglalta. A nyomozás érdekében a többi összeesküvő nevét egyelőre nem közlik a nyilvánossággal.

A letartóztatottak vallomásából kiderült, hogy a politikai gyilkosságok elkövetését a mai napra tervezték.

Bratianu Ionel miniszterelnökön és Constantinescu földművelésügyi miniszteren kívül, Duca külügyminisztert, Florescu igazságügyminisztert, Voicu belügyminisztert, Blank Mór és Blank Aristid ismeri pénzügyi kapacitásokat is meg akarták gyilkolni. A gyilkosságokat úgy tervezték, hogy sors-huzás után audenciára jelentkeznek a kishírnél minisztereknél és a kihallgatás alatt revólverrel követik el ellenük a merényletet. A

leleplezett összeesküvés híre óriási izgalmat keltett a fővárosban. A mai nap folyamán számos újabb letartóztatás várható.

A mai minisztertanácson terveztek a merényletet.

Bucurestiből jelentik: A fascista összeesküvés vezetőinek vallomásából kiderült, hogy a miniszterek ellen tervezett gyilkosságokat a minisztertanács mai ülésén akarták végrehajtani.

A terv szerint a kihallgatásra jelentkezőt delegáció követte volna el a gyilkosságot. Amennyiben azonban ezt a tervet nem látták volna sikerre vezetőnek, úgy a minisztertanács befejezése után a tanácsstermet elhagyó minisztereket a folyosón gyilkolták volna meg.

Megállapította a nyomozás, hogy az összeesküvők egy lapváltalapot is fel akartak robbantani.

A vidéki mozgalom.

Bucurestiből jelentik: A Vitorul értesítése szerint a fascista összeesküvők

a vidékre is kiterjesztették működésüket, ahol több személy meggyilkolását tervezték.

Az ügyészség hétfőn este értesült a készülő merényletekről és azonnal titkos táviratokat küldött a vidéki ügyészségeknek, hogy a tervbe vett merényletek megakadályozására az intézkedéseket megtegyék.

Clujról jelentik a Rador: Ma délután 11 órakor a CFR. itteni üzletvezetőségi épületét egy század katonaság szállotta meg. Hír szerint több középületet is meg fog szállni a katonaság, mert különböző nyomokat fedeztek fel, amelyek szerint a fascista összeesküvés szálait Clujra is elvezetnek.

Záróbeszéd.

(Befejezték a budapesti katolikus kongresszust.)

Budapestről táviratozzák: A katolikus nagy gyűlés harmadik napján és a katolikus népszövetség gyűlésén, ahol ezuttal Magyarország női arisztokráciája majdnem teljes számban megjelent Wolkenberg egyetemi tanár a nők feladatairól beszélt. A katolikus tanügyi tanács ülésén Hannauer váci püspök a tanügyi kérdésről értekezett és megállapította, hogy már a tankönyvekbe is beszivárgott az antiklerikális történelemtanítás. Délután négy órakor volt a záró diszülés, amelyen felolvasták a pápának Horthy kormányzó táviratára küldött választáviratát. A záróülésen beszélt még dr. Krüger Aladár a katolikus tömeg szervezéséről, dr. Glatt Jelder Gyula, a csanádi egyházmegye magyarországi részének püs-

pöke a katolikus öntudatról és annak érvényesítéséről, dr. Schandl Károly a falusi és a tanyai hitéletéről. Végül Csernoch János hercegprímás méltatta röviden az elhangzott beszédek és a hitben való ragaszkodásra buzdított. Este befejezéskeppen ünnepi vacsora volt a katolikus körben.

Aradváros értékpapirjai.

(Tízmillió lel értéket hoznak haza Budapestről.)

(Saját tudósítónktól.) Arad város milliókat érő értékpapirjai, amelyeket a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budapesti központja tartott vissza, évek óta folyó tárgyalások után végre hazakerülnek. Mint ismeretes, még 1918-ban a román impérium átvétele előtt az értékpapirokat, amelyek körülbelül husz millió koronát értek, felvitték Budapestre. Amikor némileg konszolidálódtak a viszonyok, a város megindította az eljárást az értékpapirok hazahozatala érdekében. Állandóan merültek akadályok a hazahozatal elé. — Részben előbb a város magyarországi tartozásait kellett tisztázni, részben pedig, mivel az értékpapirok között több magántulajdon volt, az átvétel jogosságát kellett igazolni.

Hosszan tartó tárgyalások és utánjárások eddig nem vezettek eredményre. A város vezetőségének a korona beváltás idején sikerült elismertetni az érdekelt bankoknál az értékpapirok 1—2 arányban való értékelését. Ugy,

hogy a Kereskedelmi Banknál elhelyezett papirok értéke ma több mint tíz millió lei.

A város vezetősége a napokban ismét tárgyalásokat kezdett a kereskedelmi bankkal, amelyek ma olyan stádiumba jutottak, hogy egy héten belül valószínűleg

Aradra hozzák az értékpapirokat. A város ma távirati értesítést kapott Budapestre küldött megbízottjától, hogy az értékpapirokat jövő héten hétfőn vagy kedden hazahozza. A város jelenlegi labilis anyagi helyzetén a hazahozott értékpapirok lényegesen javítanak.

A császár bécsi hívei között.

(Wolff ezredes népgyűlésén. — Zsidóellenes közbeszólások.)

(Bécsi szerkesztőségünkől.)

Jobb mulatság hiányában a császárhü néppártiak népgyűlésére mentem el tegnap este, mivel a moziba már nem lehetett jegyet kapni. Rajtam kívül még vagy 300 császárhü vett részt ezen az istentiszteleten, amelyen Wolff ezredes, a császárhü néppárt vezetője tartott beszédet. A császárhüek sokas császárzsemlyét vacsoráztak Wolff ezredes beszéde alatt, amelyből közülük néhány pikáns részletet mutatoba. Im ilyen szóla Wolff ezredes többek között:

— Az az államforma, amelyet a császárhü néppárt akar megvalósítani, nem jelenti majd az énkényuralmat és az alsóbb néposztályok elnyomását. A császárhü néppárt egy szociális császárságot akar felállítani (?), amely nem vesz majd át a régi császárság hibáit.

Frenetikus tapsvihár hallat-

szott. Én is tapsoltam. Szép dolog egy ilyen szociálista császárság.

Wolff ur így folytatta:

— A szociális császárság alatt jó dolga lesz a munkásságnak is. Kényszerítjük majd a nagytőkét arra, hogy jól fizesse a munkáerőt. Véget vetünk a kizsákmányolásnak. Jöjjen bizalommal táborunkba a munkásság, meg fogjuk védelmezni a kizsákmányolás ellen...

„Akár Lenin atyuska beszélt volna. Ugyilátszik mégis csak kommunista császárságot akar ez a nyugdíjazott ezredes. Egy hang közbevágott...

— Mi lesz a zsidókkal?

Wolff ezredes csak hosszabb szünet után felelt erre a kérdésre.

— A zsidóknak is jó dolguk lesz, ha hűök lesznek a császárhükhöz. Mindenkinek egyforma joga lesz, még a zsidónak is. A császárhü néppártnak számos zsidó tagja van. Mi nem tesszünk különbséget ember és ember között, utóvégre a zsidó is ember...

Ezt nagyon elkényszeredetten mondotta Wolff, mintha nem hinné, hogy a zsidó is ember. Nem is hitte el neki senki, hogy szereti a zsidókat.

Ugyanez a hang ismét közbeszólt:

— Wir brauchen ein Kaiserthum ohne Juden!

Wolff ezredesnek szemmeláthatólag tetszett ez a megoldás. De nem helyeselhetett, mert akadtak zsidók, akik beléptek a pártjába. Ennyit azonban még elmondott a zsidóság érdekében.

— Kérem, vannak nagyon tüchtig zsidók is...

Meg vagyok győződve, hogy minden zsidót megfojtana egy kanál vízbe, akár császárhü, akár kommunista.

A népgyűlésen főleg vallásos öreg nénikék vettek részt, akik nem tudnak megenni császár nélkül. Ugy ültek a népgyűlésen, mintha istentiszteleten lennének és különösen az apró király volonőr. Ottó császár úfelsége szimpatikus nekik. A Zita már nem olyan szimpatikus. A gyűlés végén elénekelték a Gotterhaltét. Isten tartsa meg őket, de minél messzebb az osztrák fővárostól. — A gyűlés után az öreg nénik, a nyugdíjazott tábornoók és az elcsappott udvari lakóok keresztet vetettek. Wolff ezredes kezét fogott mindenkivel. Mind a háromszáz császárhüvel... (f. s.)

A hozomány.

Irtá: Dr. Gabos Jenő.

A leányokat a házasságra nevelés helyett sokkal okosabb volna az ő érdekükben úgy nevelni, hogy férfi nélkül is el tudják magukat tartani. Egymagában az a tudat, hogy ha nem is mennek férjhez, egész életükön át kényelmesen és nyugodtan élhetnek, ha valami szakismeretük van, ha valami hivatal töltenek be vagy ha diploma van kezükben, oly felemelő a leányokra nézve, oly biztonságot, oly megkönnyebbülést és nyugalmat ad a nőknek, amely kárpótolja őket a pártában maradásért. Gondoljanak arra a leányok, hogy ha kenyerüket egymaguk is meg tudják keresni, egy színvonalra kerülnek a férfivel, gazdaságilag függetlenek lesznek tőle.

A férfiaknak általában terhükre írják, hogy legtöbben anyagi szempontból mérik a házasságot. A megélhetésért folytatott küzdelem fokozódása, az egyre növekvő kényszerűség, minden idegszálon

kat megfeszíteni, hogy ebbent a nagy küzdelemben megálljuk helyünket és ne gázoltassunk, arra vezet, hogy a férfi akkor, midőn házasságra gondol, biztosítva akarja látni családjá megélhetését. Nagyon kevés azon férfiak száma, kik annyit keresnek, hogy a mai nagy drágaság mellett önmagukon kívül családjukat is el tudnák tartani. Akinek oly jövedelme van, hogy családjá megfelelő eltartásáról gondoskodhatik, az nősüljön meg; aki azonban keresményéből nem tud eltartani egy családot, nagy hibát követ el, ha házasságot köt, oly hibát, mely később biztosan megbosszulja magát — és ily esetben a házasságkötés csak egy indokolt, ha a nő akár hozományával, akár két keze munkájával kiegészíti a férj jövedelmét úgy, hogy a család létfenntartása biztosítva legyen.

Ok nélkül és helytelenül szapulják tehát a leányok és a leányos mamák a fiatal embereket, hogy hozományvadászok. Ha egy kicsit elmélkednek e kérdés felett,

rá fognak jönni arra, hogy a hozomány nélküli nősülés sok esetben a család nélkülözését jelenti; már pedig melyik szülő nem látja be, hogy leánya inkább otthon éljen, ellátva minden szükségessel, mint hogy férjhez menjen és azután férje mellett nélkülözzön. Az az ellenvélemény, hogy a férj ifjú, a házasság növeli buzgóságát, lehet igaz, de nagyon sok esetben nem áll meg és a leányok nem játszhatják a kísérleti nyul szerepét.

Társaságokban úgy beszélnek egy-egy leány férjhezmenéséről, mintha a házasság egymagában a boldogságot, a szerencsét jelentené. A leányok irigykedve emlegetik egyik-másik barátójuk menyasszonyosságát. Mennyi tapasztalat lánsságot, mennyi életnemismerést árulnak el a leányok akkor, midőn a házasságról, mint valósággal a legtöbb jóról beszélnek. — „Mintha a házasság országában minden viruló zöld s öröm lenne, mintha a férjnek és nőnek nem lenne egyéb teendője, mint egymás karján, boldog és tökéletes éle-

zetben futni meg az élet pályáját“ (Thackeray.)

A házasság anyagi részének már azért is előre rendezettnek kell lennie, mert a fiatal párnak amugyis elég fejtörést okoz a házasságkötés előtti nimbusz fenntartása. Mert a legtöbb esetben a fiatal mai asszony előtt a férj nem felel meg az álmodott ideálnak. „Az ideál mindig éppen azokat a tulajdonságokat foglalja magában, melyeket a természet sohasem egyesít“ (Lubbock.) A férfiak pedig szintén sokszor csalódnak, a mi elvögre nem is csoda, mert „az Isten is csalódott abban az egyetlen asszonyban is, akit irányítania kellett és akit jónak látott megteremteni“ (Balzac.)

A hozomány kérdéséről lévén szó, nem tartom érdektelennek elmondani itt két nagy gondolkozó véleményét, hozománnyal vagy hozomány nélkül nősüljenek-e a férfiak. „Asszonyok, kik szegények voltak lány korukban, nem ritkán követelőkbbek és pazarlób-

Mielőtt vásárol, a saját érdekében tekintse meg

V. MISSIR

Fil & Co. S. A. divatruházat, Arad, Bul. Reg. Maria No. 21.

Allomásfőnök — az utasok ellen.

(„Az utas törje ki a nyakát!”)

Kaptuk a következő levelet: Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Kérem sziveskedjék alábbi soraimnak b. lapjában helyt adni: Szeptember 23-án családommal a gyorsmotoron Simándra utaztam. Az állomási jegypénztárnál Simándig kértem és kaptam jegyet. A gyorsmotor kalauzától azonban megtudtam, hogy a vonat nem áll meg Simándon, csak ha arra a szentannai állomásfőnök utasítást ad. A vonatkisérő személyzet egyik tagjával tehát bementem a szentannai állomásfőnök irodájába, előadtam kérésemet, hogy feleségemmel és két gyermekemmel Simándon szeretnék leszállani a szerelvényről és kértem, hogy adjon rendelkezést arra, hogy a gyorsmotor Simándon néhány pillanatra álljon meg. Az állomásfőnök elutasította kérésemet és a közlekedésügyi miniszterhez küldött ilyenmí utasítás megszerzésére.

Akkor legalább olyan utasítást méltóztassék kiadni. — folytattam — hogy a vonat lassan menjen a simándi pályaudvaron és így családommal együtt leszállhassak. Az állomásfőnök válaszképpen a következő parancsot adta a mellettem álló kalauznak:

— Robogni Simándon, hogy az utas törje ki a nyakát!

A Közlöny már foglalkozott a szentannai állomásfőnök személyével, akinek az utazó közönséggel szembeni indolenciájára fel kell hívni felettesei figyelmét. Tisztelettel R. J.

bak, mint olyanok, kiknek nagy hozományuk volt; mert a gazdag leányok nagyjából nemcsak vagyont hoznak a házhoz, de sokkal több igyekezetet, mondhatni öröklött ösztönt is annak fenntartására, mint a szegények”, — mondja Schopenhauer.

Ellenkező felfogást hirdel Payot a híres francia pszichológus az „Akarat nevelése” című munkájában: „A hozomány egy ifjú leány nyal jár együtt és gyakran amazt ellensúlyozza ennek gyarló egészsége, költséges hajlama, a házi munkákra való képtelensége és mindezek a kellemetlenségek, melyek a férjre az asszony restségéből származnak. Ha a hozomány nélküli házasságnak vannak is hátrányai, de vannak nagy erkölcsi előnyei. A férj és feleség érzik föl féltlen összetartozásukat. Az asszony első kötelességének fogja ismerni, hogy férjének értelmi ereje bízta maradjon és egészségét őrizze. A férj másrészt érzéskötelességét, semmi sem nyugtalanítja, mert halál esetére az életbiztosítás által védekezhetik. Ott-honában, ha távozik, olyan asszonyt hagy, kinek helyén van a szíve és az esze, derék és egészséges; tudja, hogy hazatérve mindig gyöngédséget talál. Minél előbb haladnak az élet útján, a szerelem és a boldogság annál inkább növekedik”

Szüret Aradhegyalján. (Rekord termést várnak a szőlősgazdák.)

(Saját tudósítónktól.) Az Arad hegyaljai bortermő vidéken napok óta folyik már a szüret. Erdélynek a legjelentősebb bortermő vidéke ma az érdeklődés központjában áll és ugy a belföldi, mint a külföldi borkereskedők élénk érdeklődéssel várják a szüret eredményét. Általában jó termés volt az egész Hegyalján, de végleges eredményeket még mindig nem lehet kapni, mert a szüret még csak hetek múlva fejeződik be.

Gyorokon, a Hegyaljának egyik legjobb bortermő helyén jó közép termés van, holdankint 15—20 hektót szüretelnek. — A minőség megközelíti az 1921. év híres minőségét. Tudvalevőleg 1921-ben olyan kitűnő minőségű bort szüreteltek a Hegyalján, amilyenre már évtizedek óta alig volt eszt. A kistermelő parasztok mustjának cukortartalma a closterneuburgi mustmérő szerint 16—18—19 fok a nagytermelőknél a cukortartalom eléri a 18—24 fokot, sok esetben még ennél is erősebb cukortartalmu. A kistermelőknél ez megfelel 10—12, a nagytermelőknél 12—14 maligand foknak. Ménesen és Paulison átlagban ugyanez a helyzet, csak itt a minőség még jobb a gyorokinál. Holdanként 16—22 hektolitert szüretelnek itt. Kovaszinon volt mennyiség tekintetében a legnagyobb termés. Ez a vidék mindig a legtöbb bort

adta holdankint, most is 20—25 hektót szüretelnek a szőlősgazdák. Minőség tekintetében azonban alatta marad a gyoroki termésnek, mert a paraszthorok cukortartalma 15—17, az uriboroké 18—20 fok. Világos, Galsa, Muszka, Magyarád környékén már kevésbé jól sikerült a szüret, minőség és mennyiség tekintetében kevesebb és gyengébb bort szüretelnek. Pankotán, Ternován, Agrison és Apateleken szintén meg vannak elégedve a szőlősgazdák a szürettel, ezeken a helyeken a közepesnél nagyobb és erősebb a termés.

Általános vélemény szerint az idei szőlő, illetve bortermés ugy mennyiség, mint minőség tekintetében kielégítő és messze felülmúlja a múlt év termését és nem sok választja el a híres 1921-es esztendő eredményétől. Szakemberek véleménye szerint holdankint (kishold) átlagban 18—20 hektoliteres eredményt lehet várni. Kialakult árak csak a paraszti horokban vannak. A must literje 3—4.50 lei, sőt jobb minőségért 5 leit is adnak. A nagytermelők boraiban még nem történtek eladások, mindenki vár az eladással, mert jobb árakat remél. A kereslet meglehetősen élénk és az aradi és megyei borkereskedőkön és exportőrökön kívül régati kereskedők is érdeklődnek a szüreteredmények iránt.

Franciaország még jobban guzsbaköti Németországot.

(A párisi sajtó támadja Poincarét. — Valutapánik Berlinben. — Stinnesék egyéni akciója.)

(A Közlöny távirati tudósítása.) A német káosz még mindig nem oszlott el, szinte lehetetlen tiszta képet alkotni a helyzetről. Berlinben bizalmat szavaz a birodalmi gyűlés a Stresemann kormányának, a márka újból nagyot esik, Stinnesék a kormány tudta nélkül tárgyalnak a Ruhr-vidék megszálló parancsnokával és Poincaré a németekkel egyelőre még csak tárgyalni sem akar. Mindenesetre érdekes, hogy a párisi baloldali sajtó élesen elítéli Poincaré politikáját és egyetértenek abban, hogy a Ruhr-politika nem hozta meg a kívánt eredményeket. A német eseményekről alábbi eredeti-távirataink számolnak be:

A német kormány helyteleníti a nagyiparosok akcióját.

Berlinből táviratozzák: A birodalmi kormány utasította a párisi és a brüsszeli német ügyvivőket, hogy kérdezzék meg a francia és a belga kormányt hajlandók-e a ruhrvidéki munkafelvétel ügyében a tárgyalásokat megkezdeni. A Ruhr-vidék érdekeit nagy iparosainak Degoutte francia parancsnokló tábornokkal folytatott tárgyalásáról a német kormánynak hivatalosan nem volt tudomása és így az azon létrejött megállapodásokat nem is tekinti érvényeseknek. A német közvéleményt fölháborította a nagyiparosok tárgyalásáról szóló hír, amely azt a benyomást kelti, mintha Stinnes akciójával meg akarná előzni a német kormányt csak azért, hogy nehézségeket gördíthessen kibontakozó útjába. Stresemann kancellár a nagyiparosok kérdőpontjaira mind addig nem válaszol, amíg a francia és a belga kormány választ meg nem kapta ügyvivői útján eléjük terjesztett kérdésére.

Gelsenkirchenből táviratozzák: A keresztény bányamunkások szakszervezete javaslatot tett a birodalmi kancellárnak, hogy tartóztassák le a ruhrvidéki tárnák igaz

gatóit, mert súlyos vétséget követtek el a birodalmi alkotmány és más törvényes rendelkezések ellen. A vétségöt azzal követték el, hogy a kormány tudta és beleegyezése nélkül tárgyaltak a franciákkal.

Valutapánik Berlinben.

Berlinből táviratozzák: A Ruhr-vidék munkássága körében rendkívül izgatott hangulat uralkodik, mert a bányabiztosítóságok a munkaidő meghosszabbítását közölték velük. A birodalmi kormány táviratilag masította a bányabiztosítóságokat, hogy egyelőre álljanak el a munkameghosszabbítástól. Berlinben különben ma ismét óriási pánik uralkodik az újabb zuhanás-szerű valutaromlás miatt. Ma a dollár értéke meghaladta a 2 milliárd márkát, míg az angol fonté a 11 milliárdot. A mai valutapiaccon és a tőzsdén ennek következtében katasztrófális hossz volt. Tegnapról mára az élelmiszerek árai 100 százalékkal drágultak.

Düsseldorfból táviratozzák: A pápai delegátus ma meglátogatta Degoutte parancsnokló francia tábornokot és a pápa nevében arra kérte, hogy kegyelmezzen meg a politikai vétségeikért elítélt németeknek. A tábornok a kéréssel

szemben jóindulatot tanúsított és megígérte, hogy intervenciát fog ebben az ügyben.

Párisból táviratozzák: A baloldali sajtó napról-napra megértette a vezekszik Poincaréval, hogy magatartása, amely a Németországgal való tárgyalások előadásában nyilvánul meg, nem felel meg a francia érdekeknek. Aulard tanár szintén elítéli Poincaré politikáját. A teljes család Poincaré személyében — írja Aulard — akkor következett be, amikor a passzív ellenállás beszűkítését a francia miniszterelnök megvetéssel fogadta.

Londonból táviratozzák: A Reuter távirati iroda jelentése szerint annak a beszédnek a szövegét, amelyet Curson külügyminiszter mondott el a pénteki birodalmi konferencián és amelyben az angol politikának a jóvátételi kérdésben jóindulatú, ha kell a francia kormányával ellentétes irányát vázolta, a beszéd elmondása előtt Baldwin miniszterelnöknek bemutatották. Baldwin jóváhagyta a beszédet és az ő tudtával mondta el Curson a Németországgal szemben barátságos hangú beszédét.

Bérmálás Aradon.

(Az apostoli kormányzó bérmáltja.)

(Saját tudósítónktól.) Arad katolikuságának nagy ünnepe lesz az október huszonegyedik és huszonkettediki püspöklátogatás, amely ezúttal bérmálási ünnepséggel és püspöki misével lesz kapcsolatos. Pacha Ágoston apostoli kormányzó, a csanádi egyházmegye romániai részének helynöke körlevélben értesítette az aradi minoritákat, hogy Aradon két napon át bérmál és mind a két napon püspöki misét fog mondani. Meglátogatja az arad-gági katolikus egyházközséget is, ahol szintén fog bérmálni. Az apostoli kormányzó titkárának Láng Aladár címzetes kanonok társaságában már huszadikán, szombaton délután 4 órakor énekezik Aradra és itt a minoriták ünnepélyesen fogadják. Október 21-én, vasárnap reggel 8 órakor tartja első aradi püspöki misét Pacha Ágoston kormányzó és utána szent beszédet mond. — A szent beszéd után kezd meg az iskolás fiúk bérmálását: a kereskedelmi, főgimnáziumi, polgári és reáliskolák tanulóinak vallási felavatását. Tíz órakor pedig azok bérmálása kezdődik, akik nem járnak iskolába, így a felnőttek is. Vasárnap délután 3 órakor az arad-gági egyházközséget látogatja meg az apostoli kormányzó, ahol természetesen szent misét nem tart ugyan, de beszédet mond és bérmál. Október 22-én, hétfőn reggel 8 órakor ismét püspöki szentmise lesz szentbeszéddel, amely után a főgimnázium, az állami polgári, a zárda és a luptei (Szent Péter-téri) elemi iskola leánytanulóinak bérmálása következik, majd tíz órától az iskolába nem járó leányok és felnőttek bérmálása lesz. Az iskolába járók

hitoktatónál jelekeznek bér-
málásra, míg a többiek a plébánia
hivatalban 20-án, szombaton dél-
utánig. Az apostoli kormányzó ez-
zel azután be is fejezte béralkor-
utját, amelyet már hetekkel ez-
előtt megkezdett. Arad megyé-
ben, ahol már szintén évek óta
nem volt bérálás, a tavasszal
fogja folytatni az apostoli kor-
mányzó béráló körutját.

Hogy áll a len?

Okt. 10-én 100 leiert adtak

Nálunk:

- 2.56 svájci frankot.
- 7.48 francia frankot.
- 9.300 külföldi magyar koronát,
- 12.500 tényleges magyar koronát
- 14.500 beföldi magyar koronát,
- 33.000 osztrák koronát.
- Zürichben 2.60 frankot
- Parisban 7.75 frankot
- Budapestben 9500—10800 kor.-t
- Bécsben 33.000 osztrák koronát
- Berlinben 1.350.000.000 márkát
- Prágában 15.65 szokolit
- Belgrádban 40.50 dinárt
- Newyorkban 46.25 centet
- Londonban 1 font 960 lei.

Uj hajóstársaság Aradon

(A Canadian Pacific romániai
főkia.)

A Canadian Pacific timisoarai
főkjának vezetősége közli a kö-
zönséggel, hogy a belügyminiszte-
rium 1923. augusztus 25-én kelt
1137. számú engedélye alapján a
„Tranzit” romániai társaságnak
megadta a képviselői engedélyt
Timisoara városára. Ez alkalom-
mal közöljük a közönséggel, hogy
a Canadian Pacific egyedüli tényleg
Canadában székelő hajózási
és vasúti társaság, mely rendszer-
szeres hajójáratokat tart fenn
Európa és Canada között. A Cana-
dian Pacific vasútaival és ha-
jójárateival ugyszólván az egész
földet átöleli és 19.000 mérföldi
hosszuságú vasúthálózata van.
Ez a világ legnagyobb vasúttár-
sasága; 2400 vasúti állomása van
s egymagában Winnipeg városá-
nak állomásán a melléksínek hosz-
za 250 km. A társaság tulajdoná-
ba több mint 3000 gőzmozdony,
több mint 5000 Pullmann-személy-
kocsi, több mint 12.000 teherkocsi
van, magának a gördülő anyag-
nak értéke több mint 600 millió
dollár.

A Canadian Pacific társaság
tulajdonában van Canadában mind
azon föld, mely ezen rengeteg
vasúti hálózat vasúti vonalaitól 5
—5 km. szélességben jobbra balra
esik. A föld legnagyobb része bé-
relhető és eladó. A Canadian Paci-
fic hajójáratokat is tart fenn a
földgömb minden tengerén. Hajó-
járatok vannak Európa és Canada
közt Hamburgból, Antwerpen-
ből, Havreből, Cherbourgól, Li-
verpoolból—Montrealba Quebecbe
és St. Johnba. Ugyancsak a feüti
kikötőkből járnak a hajók Ame-
rika, Canada, Japán, Kína, Fi-
lippiszigetek, Ausztrália, New-
Zeland és a más területek fonto-
sabb kikötőibe. A Canadian Paci-
fic az egyetlen hajótársulat,
mely a legilletékesebb felvilágo-
sításokat adni azok számára, a

kik Canadába szándékoznak
utazni. Ez azért van, mert már
más hajóstársaságok közlekednek
ugyan Canadával, de ez az egye-
dül, mely Canadában székel.

A társulatnak a világ minden
országában és Romániának min-
den nagyobb városában képvisel-
ve van. Kizárólag ezek a képvil-
seletek vannak felhatalmazva a
Canadian Pacific nevében felvilá-
gosításokat adni.

A volt monarchia kulturkincseinek felosztása.

(Tárgyalások Ausztria és Magyarország között. — A
koronajavakból minden utódállam részesül.)

(Budapesti szerkesztőségünk-
től.) A monarchia szétdarabolásá-
val fölmerült problémák között
elsősorú fontossággal bír azok-
nak a műkincseknek felosztása, a
melyeket a Habsburg-ház uralma
alatt a monarchia közös vagyón-
ból szerzett. A békeszerződések
ebben a valóban speciális kérdés-
ben természetesen nem tartalmaz-
nak határozott rendelkezéseket, il-
letve intézkedést, hanem szabad
megállapodás tárgyává teszik a
felosztást. De kimondják, hogy a
volt monarchia tulajdonában lévő
műkincseket Magyarország és
Ausztria szerezték meg, a felosz-
tás tehát e két állam ügye csupán,
a császári koronajavakat alkotó
dolgok azonban az összes utódál-
lamok között fognak a répszövet-
ség által megállapítandó arány-
ban szétosztásra kerülni.

Ausztria és Magyarország kö-
zött már az év eleje óta folynak
permanens tárgyalások, amelyek-
nek anyaga két főcsoportra osz-
lik: a summás kajstromozásra és
a tárgyaknak eredetük szerint va-
ló csoportosítására. És csak e ha-
talmos munka után kerül sor ar-
ra, hogy viták indulhassanak a föl-
osztás módjáról, ami körül máris
keletkeztek komoly bonyodalmak.

A folyó tárgyalásokról buda-
pesti illetékes helyen egyébként a
következőket mondták:

— Tudvalevően hatalmas mű-
kincsgyűjteményt szerzett a régi
monarchia a perszonálunió uralma
alatt. Ezek a műkincsek egyrészt
azért, mert magyar és osztrák ál-
lami vagyónból vásároltattak,
másrészt, mert nagy tömeg ma-
gyar eredetű tárgy van közöttük, a
békeszerződés értelmében a mon-
archia likvidálásával felosztandók
Ausztria és Magyarország között.
Legelsősorban kajstromozunk kel-
lett tehát a bécsi közös vonatkozá-
su mű- és egyéb kulturkincseket,
igy részletes listát állított össze a
paritásos bizottság a volt osztrák
magyar udvari levéltárban lévő
történelmi becsü ereklyékről és
okmányokról, a volt császári Her-
mes-muzeum teljes műanyagáról
és az udvari és osztrák állami
könyvtár kincseiről, kivéve a volt
császári koronajavak tulajdonát,
amelyek likvidálását a népszövet-

Canadára vonatkozó felvilá-
gosításokat, prospektusokat in-
gyen ad a Canadian Pacific Vas-
utársaság vasúti és oceánszolgá-
lati képviselője, Arad, Str. Vir-
ginia Hutoran No. 11. A kisvasút
vasúti végállomása mellett. Ezen
heviségnek megnyitáig az „At-
las” Kereskedelmi és Tengerha-
józási vállalat Calea Aurel Vlai-
cu 13. Horváth-féle vasúti szálló-
dában.

ség még nem rendelte el és ame-
lyek tulajdonképpen az összes
utódállamok között lesznek fölosz-
tandók.

— A felosztást illetően a ma-
gyar álláspont az, hogy az összes
magyar vonatkozású, illetve ma-
gyar eredetű műkincsek Magyar-
országot illetik meg és további
megőrzés végett a Nemzeti Mu-
zeum, vagy az Országos Levéltár
kezelésébe adandók át. Ezzel szem-
ben az osztrákok javaslata az,
hogy a műkincsek a legutolsó kö-
zös kvóta arányában osztassanak
szét. Ez az álláspont azonban
reánk nézve sérelmes, mert hiszen

Irodalom, művészet

A bátor Salamon.

(Premier az aradi Városi Színházban.)

Arnold Ferenc és Bach Ernő,
az *Ártatlan Don Juan* szerzői *Bá-
tor Salamon* címen újabb mulatta-
tó vigjátékot írtak, amelyet teg-
nap mutatott be az aradi színház.
A vigjáték valahogyan úgy hat,
mintha a szerzők az utóbbi évti-
zedek sikert aratott vigjátékait
maguk elé rakták és abból össze-
ollóztak volna egy új vigjátékot.
Ami ötletet és helyzetkomikumot
a francia, német és magyar vigjá-
tékokban eddig láttunk, az a Bá-
tor Salamonban mind megvan. —
Mindazonáltal a szerzők ügyes
kézzel vitték színre a félszeg Sa-
lamon „bátorságát” és a közönség
három órán keresztül nagyszerűen
szórakozik. A címszerepet *Darvas*
Ernő játszotta pompás humorral.
Ez a kitünő színész életet és lendü-
letet vitt a vigjátékba. *Jávör* egy
szintén félszeg magánadóst ala-
kitott találó karakterizmussal. Az
ötletes színész több nyíltzini tap-
sot kapott. *Selmeczy* egy erüsz-
kos parasztfü jó megrajzolt alak-
ját vitte a színre a töle megszokott
kedéllyel és humorral. *Kallós* és
Ács kitünő figurák voltak és a kö-
zönség sokat mulatott rajtuk. *Se-
reghy* kisebb szerepet játszott
ügyesen. *Gyarmaty* ezúttal tehet-
séges epizódszínésznek bizonyult.
A nők közül *Mészáros* Maya és
Harmath Jolán játszottak nagyobb
szerepeket, kedvesek voltak és ott
honosan mozognak vigjátéki mil-
lőben. *Tibor* Lóri egy szeretetre-

tudnivaló, hogy rengeteg olyan,
szinte felbecsülhetetlen muzeális
értékű tárgy és okmány került
Bécsbe a császár-királyok önké-
nyéből, amelyek elvitázhatalan
magyar tulajdonok és amelyeket
még a monarchia fönmállásakor is
sokszor megkíséreltünk vissza-
szerezni. Az így odaszármazott
kincseket természetesen nem en-
gedhetjük a kvóta arányában föl-
osztani, hiszen ezek kezdettől fog-
va a mieink voltak és akaratu-
kon kívül kerültek el tulajdonunk-
ból az abszolutizmus idejében.

— Főlöleges külön hangsü-
lyoznom, hogy mennyire fontos
egy kultúránk, mint nemzeti ér-
dekből is, hogy a megőrzés mi-
előbb létrejöjjon. Bécsbe hordott
ereklyéink visszaadásával törté-
nelmi múltunk hatalmas dokumen-
tumait fogjuk kiegészíteni. Az osz-
trákokkal folyó tárgyalások a
megértés alapján történnek és így
remélhető, hogy még ebben az
esztendőben birtokában lehetünk
újra mindazoknak az emlék- és
műkincseknek, amelyek a Habs-
burg-uralom sokszor szomorú em-
lékü idejében kivándoroltak töl-
lünk.

méltó anyóst alakított jól. *Gyar-
malyné* és *Botos* Blanka kis sze-
repekben is jót nyújtottak. A ke-
vésszámu közönségnek tetszett a
vigjáték. (k. s.)

* A temesvári színház műsora.
Csütörtökön: Lányom hozománya
500 millió. Pénteken: Hermelines nő.
(Operett-bemutató.) Szombaton dél-
után és este: Hermelines nő.

* Az aradi színház műsora. Csü-
törtökön: Bucsukeringő, A bérlet.
Pénteken: Levendula, olcsó helyárak-
kal, B. bérlet. Szombaton: Carmen,
Pop Lia és Pavel Constantin fellépté-
vel, C. bérlet. Vasárnap délután: Az
asszony verve jó. Este: Tangó ki-
rálynő, operett-bemutató bérletszü-
netben.

* Temesvári színházi hírek. A szin-
ház csütörtökön este Földes Imre
hallatlanul mulatságos és kedves vig-
játékának előadását ismétli meg, a
mely a bemutatón nagy sikert ara-
tott. A vigjáték csütörtökön is a be-
mutató szereplőivel kerül színre. —
Pénteken ismét operettpremiert ad a
színház. Gilbert Jeannak, a berlini
Lehárnak finom muzsikáju operettje,
a Hermelines nő kerüli bemutatásra, a
mely külföldi színpadokon is hatal-
mas sikert aratott. Az operett parti-
turája szép és nehéz zenei feladat elé
állítja a társulat énekes tagjait, akik
közül a legkiválóbbak kaptak szere-
pet a nagyszerű új operettben. Süve-
ges Aranka és Bodor Jenő játszik a
darab vezetőszerepeit, de jelentős fel-
adat jutott Deésy Jenőnek, Szabad-
kainak és Tihanyinak is. A Hermeli-
nes nő premierjét premier-helyárak-
kal adják, szombaton délután olcsó,
este rendes, vasárnap délután olcsó
és este rendes helyárakkal játszik. Az
új operettet egvelőre hat előadásra
tüzte ki a színház igazgatósága.

* Peál Albert festőművész gyűjte-
ményes kiállítása a Kulturpalota
kistermében október hó 15-ig min-
dennap este 7-ig megtekinthető.

HIREK.

Harc egy rablóbandával.

(Agyonlítotték egy csendőrörmestert.)

A Bánát hírhedt réme, Mantus rablóvezér ismét életielt adott magáról. A temesvári főügyészséghez ma jelentés érkezett, hogy a rablóvezér agyonlította Jaban Konstantin csendőrörmestert. A gyilkosság úgy történt, hogy a csendőrörmesternek tudomására jutott, hogy egy asszony állandóan szállít élelmiszert Mantus rablóbandájának titkos rejtékhelyére. A csendőrörmester egy járőrrel nyomon követte az asszonyt de a rablóvezér észrevette a csendőrök közeledését és hirtelen golyózáporral fogadta őket. A lövöldözések során Jaban csendőrörmestert halálos sérülés érte. A csendőrök viszonozták a tüzelést, egy rablót meg is sebesítettek, de a többiekkel együtt az is elmenekült. A rablóbanda kizsármazására a legerélyesebb intézkedéseket tették meg.

— **Megoperálták a királynét.** Bucurestiből jelentik: Mária királynét, aki Belgrádból való visszatérése óta állandóan gyengékedett, dr. Maria Rauc Reiner orvosnő, egy szerb orvos és dr. Manulea, a királyi ház orvosának asszisztálása mellett tegnap megoperálta. Az operáció jól sikerült, azonban a királynénak néhány napig fekdnie kell.

— **Október 15-én megnyitják a parlamentet.** Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial legutóbbi száma rendeletet tartalmaz, amely a törvényhozó testület tagjait október hó 15-re, a parlament megnyitására összehívja.

— **Cseh-szlovák konzulátus Temesváron.** A csehszlovák kormány elhatározta, hogy Timisoarán konzulátust állít fel. Az eddigi értesülések szerint a timisoarai csehszlovák konzulátus január hó elsején kezd meg működését.

— **Elhunyt volt temesvári iskolaigazgató.** Budapesten ma elhunyt Lakv Mátyás főigazgató. Lakv Mátyás hosszabb időn át volt a timisoarai állami reáliskola igazgatója, aki itteni működése alatt általános megbecsülésnek örvendett.

— **Lázadás egy francia gyarmaton.** Párisból táviratozzák: Észak-Timbuctuban a négerek felháztak és hatvan francia katonát meggyilkoltak. A sajtó erővel intézkedéseket követel a kormánytól.

— **A berlini „Die Post” írja:** Legjobbban elragadott bennünket Keéri-Szántónak az a légius költsége, amelybe Chopin H-moll scherzóját öltöztette. A „Berliner Tageblatt” azt írja, hogy Keéri-Szántó nagyságáról és a legnehezebb feladatokat megoldó tudásáról tett tanúságot, ahogyan a Bach Orgonaphantasiáját és Fugáját Liszt átdolgozásában előadta. Keéri-Szántó Imre október 21-én adja hangversenyét Aradon. Levelek elővételben hétfőtől kezdve Scherhág kézimunka üzletében kaphatók.

— **Eltiltották az alkoholtól a török katonákat.** Konstantinápoly. A török katonaság az ünnepélyes bevonulás után rendkívül szigorú rendelkezéssel tiltotta az alkohol élvezetét.

— **Paris Modellházban női szövetség és plüss kabátok nagy választékban.**

— **Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sósborszesz, izmaink legjobbja ápolója.** Ugyeljünk a Diana névre.

Sok az adózó — kevés az adóiszttviselő.

(Elhalasztották a késedelmi kamat kivetését.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi pénzügyigazgatóságban, mint előrelátható volt, a mai napon az adóhivatalok pénztárainál nagy torlódás keletkezett. A mai nap lett volna az utolsó határidő, a meddig kamatmentesen lehet adótartozást rendezni. A pénzügyigazgatóság éppen a nagy torlódásra való tekintettel ezt a terminust ismét kitolta, amennyiben november elsejéig rendezhetők késedelmi kamat fizetése nélkül az adóügyek. A pénzügyigazgatóság egyik vezető főtisztviselőjének kijelentése szerint azonban ez az utolsó terminus és ezután már kéréllhetetlenül szedni fogják a kilenc százalékos késedelmi kamatot. Ajánlatos azonban, hogy senkise halassza tovább adórendezési kérdését, mert ismét az a helyzet következhetne be október utolsó napjain, hogy a tolongás miatt nem juthat a pénztárhoz és most már azután a magas késedelmi kamatot lenne kénytelen sok adózó megfizetni csak azért, mert Kénvelmi szempontból késedelmeskedett.

A II. adókerületi pénztárnál azonban sokkal súlyosabb a helyzet.

— **Halálozás.** Kovács Géza Acsev. hivatalnok életének 30-ik évében f. hó 7-én elhunyt Brádon. Temetése 9-én volt.

— **Felhívás adózók jelentkezésére.** Az aradi pénzügyigazgatóság első számú évi bizottságánál a következőknek kell jelentkezniök haladéktalanul adókielvási ügyük rendezése céljából: Kardos Dezső, Schillinger András, Stern Mór, Seidner Dezső, dr. Singer Lajos, Szepessy Béla, Varga János, Horváth Géza, Klein Sándor, Krausz Péter, Spier Frigyesné, Özvegy Hermann Gyuláné, Pál István festőművész, Molnár Benjamin, Biener és Gabris, Forgács Andrásné, dr. Werner Miksa, Weisz Márk, Weisz Károly, Neumann Jánosné, dr. Szelle Károly, Goldstein Lajos, Kabdebó János, Rudkovszky Ferencné, Lippert Ferenc, Jack András, Puskás István, Szida Lázár, Várkövi János, Komlódi Andrásné, Csete András, Papp Tihamér, Moldován Mihályné, Dávid József, Herling Gyula, Duffek Kálmán, Salgó Lajos, Ingusz Izidor, Kindl József, Prolich István, Brüll Henriette, Kereszturi Kálmán, Földes Jánosné, Berán Béla, Fényes Károly, Németh Zsigmond, Krisztinkovics József, Szemző Árnin, Szabó Mátyás, Movrin Márta, Kruppa Károly, Mézes Géza, Schneil Jakab, Földes Zoltán, Felik János.

— **Árdrágítás vádjá alól felmentett kávé.** Aslan timisoarai (temesvári) táblabíró feljelentést tett Gombás Gyula, a Royal-kávéház tulajdonosa ellen árdrágítás miatt, mert két sorkészsmélvért és két üveg sörért 44 leit fizettetett. Ma délelőtt tárgyalta a timisoarai törvényszék az ügyet és Boneescu cukrász szakértői véleménye után felmentették az árdrágítás vádjától kávést.

— **Pénzbüntetés becsületsértésért.** Zih József járásbíró, az aradi járásbíróság büntetőbírája ma Hidvégi Pál aradi kocsigárvártót becsületsértésért 500 lei pénzbüntetésre ítélte. Fehér Miklósné ugyanacsak becsületsértésért 1100 lei pénzbüntetést kapott.

zet, mint az elsőnél. Az elsőnél csak ma tapasztalták az életveszélyes tolongást, míg a másodiknál eddig is a kis helyiségben és a szükségesnél alacsonyabb létszámú személyzethez mérten eddig is sokan voltak. Napok óta állandóan negyven-ötven adózót kénytelenek elküldeni azzal, hogy jöjjen másnap, mert az időből kifogytak és a bevételezéssel a szükségesnél kisebb személyzet nem volt képes elkészülni. Petrescu adminisztrátor volt az, aki annak idején szorgalmazta a második adópénztár felállítását és azzal igen nagy szolgálatot tett a közönségnek. Most azonban kevés a tisztviselő a második adókerület pénztárainál és a délelőtt 8-tól 12-ig tartó pénztári órák alatt nem képesek az összes fizetésre jelentkezőknek rendelkezésre állani. A délutáni órákban pedig a zárlati munkálatokkal vannak elfoglalva a tisztviselők. Vagy új tisztviselők beosztásával kell segíteni, vagy pedig a végrehajtókat kell visszahívni. Különben a végrehajtók jegyzőkönyveivel jelentkezők ügyeit nem tudják elintézni.

— **Lóverseny Kisjenőn.** Érdekes és ünnepélyes esemény színhelye lesz vasárnap Chisineu (Kisjenő). A környéken tartanak hadgyakorlatot Manu aradi generális vezényletével az aradi lovasszapatok. A hadgyakorlat már huzamosabb ideje folyik és a napokban fejezik be. A nagyszabású gyakorlatok méltó és ünnepélyes befejezéseket a katonai parancsnokság vasárnapra, 14-ére lóverseny, lovasjátékok és este fényes bál rendezését vette tervbe. A gazdag program összeállításán most dolgoznak.

— **Holnap tárgyalják a zimbrói lázadók ügyét.** Az aradi törvényszék büntetőtanácsa holnap egy 1920-ba visszanyúló bűnygyben tartja meg a főtárgyalást. Martin Tódor zimbrói lakos és tizennégy társa ellen lázadás miatt emelt vádat az aradi ügyészség. A községben Crista Illés tanár propaganda beszédet tartott és a lakosságot a hatóságok ellen izgatta. A beszéd hatása alatt körülbelül százan a csendőrlaktanyához vonultak, hogy megláncsálják a csendőröket, akik azonban szétkergették a tömeget és a vezeték ellen feljelentést tettek. Az érdekes bűnygy tárgyalására több mint száz tanu van az aradi törvényszékre megidézve.

— **A Szociális Misszió-Társulat** f. hó 22-én d. u. 5 órakor a város-háza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. A tagokat és érdeklődőket ezuton hívja meg az elnökség.

— **A Banca Româneasca az összes romániai cukorgyárak kizárólagos képviselője.** A Banca Româneasca timisoarai fiókja — mint értesülünk — a bucaresti cukoreladási Központtól nyert megbízatása értelmében az összes romániai cukorgyárak kizárólagos képviselője lett. A cukor jelenlegi piaci ára — annak minősége szerint — kilogrammonként 24.50 és 28 lei között mozog. Rendeléseket felvesz a Banca Româneasca timisoarai fiókjának igazgatósága Belváros, Strada Vasile Alexandru (Hunyadi-u.) No. 1.

* **Aradi színházi hírek.** Csütörtökön a Bucukeringőt, Strauss hírneves operettjét eleveníti fel a színtársulat Horváth Micivel, Balogh Böskevel, Tompával és Sebestyénnel. — Tangókirálynő. Lehár Ferenc legújabb operettjének a bemutatójára készül az aradi színtársulat. A legfrissebb Lehár slágert, miután Budapesten és Bécsben több száz előadást ért meg, a vidéki színtársulatok közül az aradi mutatja be elsőnek. A Tangókirálynő spanvol miliónban játszik s világhírű komponistája ezuttal cselekményekben gazdag, mindvégig szórakoztató, érdekes librettőről is gondoskodott. Rádásul a színdarab valóságos tömve van a szenzációsnál szenzációsabb táncatrakciókkal, egymást követik benne a nagyszerű tangók és más közkedve modern táncok. Aradon vasárnap tartják meg a bemutatóját a Tangókirálynőnek, amelynek éltető lelke Balogh Böske lesz, aki a legnagyobb kedvvel és ambícióval készül legújabb szerepére. A színtársulat közkedve szubrettie tulajdonképpen kettős szerepet játszik, az első felvonásban egy szerzői szerepet alakít, a másodikban pedig egy izigvéri temperamentumos szubrettet játszik. A férfi főszerepet Tompa Béla, a kiváló bonvivant kreálja, míg kivüle hálás szerephez jutottak Fáskeri Maca és Ekecs Ferenc is. A rendezést ugyancsak Tompa látja el. A Lehár-ünnepséget méltó kiállításban ismeri meg az aradi közönség. — Carmen Pop Lya és Pavel Constantin, a clujii román operaház tagjainak vendégfelléptével. A legnagyobb érdeklődés előzi meg Aradon a clujii román opera két kiváló tagjának szombati vendégjátékát. Az aradi származású Pop Lya és Pavel Constantin paradés szerényben mutatkoznak be az aradi publikumnak s rajtuk kívül Váradi Margit és Róna Dezső játszanak, akik ezuttal a régi szerepüket kreálják. Szombaton a színház nézőterén fog találkozni Arad társadalmának créme, még pedig ez alkalommal nemzetiségi különbség nélkül, mert a hirdett vendégek fellépte egyforma érdeklődést váltott ki a románság és a magyarság körében.

Kiderítették a temesvári gyilkosság lefolyását.

(A boncolás eredménye.)

(Saját tudósítónktól.) A titokzatos temesvári rablógyilkosság ügyében a temesvári rendőrség mára teljesen kiderítette a tényállást. A rendőrség már tegnap letartóztatta Butea Simont és Silbereisz Ferencet, akikkel a meggyilkolt Mosoni Juon mosncai gazda a Komlosán-féle vendéglőben együtt volt. A letartóztatottak közül Butea bevallotta, hogy Silbereisszel együtt követték el a gyilkosságot. A részeg embert a Begaparton többször fejbe ütötték, mire az összeesett, majd kivették zsebéből pénzt és belőkrék a Begába.

Ma ejtették meg a boncolást, amelyen dr. Jónás, és dr. Wachtmann hatóságí orvosok és Farchescu vizsgálóbíró vettek részt. A boncolás megállapította, hogy Mosonit tompa tárggyal többször fejbe ütötték, de a halált a vízbeulás okozta. A rablógyilkosság ügyében a kihallgatások még folynak. A meggyilkolttól elrabolt pénz eddig még nem került elő.

LEGUJABB.

Kizárt fascisták tervezték a merényleteket.

Az Universul című bucaresti napilap egyik legutóbbi számában foglalkozott a vizsgálattal, amelyet fascista vezetők ellen indítottak és amellyel kapcsolatban több helységbe kiszállottak a vizsgáló hatóságok. Az Universulnak ez a közleménye szolgáltatott okot arra, hogy több fascista vezetőférfi felkeresse a lap szerkesztőségét és erről a lap a következőket írja:

„Mit mondanak a fascisták? — a fascisták ügyéről írott hírnökkel kapcsolatban, amely szerint hétfőn éjszaka husz

fascistát tartóztattak le különböző helységekben a kiszállott vizsgálóbizottságok, ma megjelentek szerkesztőségünkben Spater Valér, a román nemzeti fascisták főtitkára és Micu György, s azt állították, hogy fascisták ügyében kiszállítás nem történt és egyetlen fascistát sem tartóztattak le.“
Ezzel szemben az Universul ehhez hozzáfűzi azt, hogy a bucaresti Strada 13. Septemvrie 14. szám alatt a régi fascistavezetők lakásán történt a kiszállítás, de ezeket a fascistákat kizárta a pártból.

Dervisek Kemal ellen izgatják a török lakosságot

Konstantinápolyból táviratozzák: Egyes politikai körök ellenzéssel fogadják Kemal pasának azt a tervét, hogy Angora legyen a főváros és Törökország alakul-

jon át köztársasággá. Trapezuntban tüntettek Kemal ellen, de kormány csapatoknak sikerült a rendet helyreállítani. Főleg fanatikus dervisek agítanak erősen Kemal ellen.

Poincaré nem akar tárgyalni a németekkel.

Párisból táviratozzák: A Havas-ügynökség jelentése szerint Poincaré holnap fogadja Németország képviselőjét, aki azzal a megbízással jött Párisba, hogy eszközölje ki Németország meghívását a Ruhr-munka megkezdésére vonatkozó tárgyalásokra. Az ügynökség úgy tudja, hogy Poincaré a meghívást elutasítja, mert a

szövetségesek nem tárgyalnak a passzív rezisztencia szervezőivel, csak a helyi hatóságokkal és csoportokkal értekeznek a normális élet helyreállítására vonatkozólag. Stresemannak módjában lesz az ellenállás tényleges megszűnte után tárgyalni Franciaországgal. Csak ettől a perctől kezdve lehet diplomáciai tárgyalásokba bocsátkozni.

Közgazdaság.

Javult a francia frank.

Berlinben ma egy leu ára a tegnap öt és fél millióról 13 és fél millió márkára emelkedett. Zürichben a márka súlyos mértékben folytatta zuhanását és erősen csökkent a lengyel márka ára is. A francia frank nagy mértékben javult, amit Párisban a leu kissé alacsonyabb árjegyzése követett, de a leu világpiac értékében nem állott be változás.

Aradi valutaárak. (Október 10.) Francia frank 13.25, svájci frank 39.50, dollár 219, dinár 2.25, szokol 6.25, lira 950, angol font 970, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0031. Kifizetések: Budapest külföldi 85, belföldi 145, Bécs 330, Prága 6.50, Zürich 38.70, Milano 9.95, London 985, Páris 13.20, Newyork 217, Belgrád 2.35.

Temesvári valutaárak. (Október 10.) Newyork 215, dollár 220, London 975, angol font 980, Páris 13.05, francia frank 13, Zürich 38.40, svájci frank 38.50, Belgrád külföldi 2.48, belföldi 2.38, dinár 2.30, Prága 6.40, szokol 6.30, Budapest külföldi 93, belföldi 143, Bécs 331, osztrák korona 325.

Bucuresti tevédezlát. (Október 10.) Kifizetések: Páris 12.88, London 977, Newyork 216, Milano 9.78, Zürich 38.60, Bécs 0.0030.50, Prága 6.42, Budapest 0.00118. Valuták: Napoleon 800, léva 1.98, török lira 1.25, angol font 990, francia frank 12.90, svájci frank 39, lira 9.80, drachma 4, dinár 2.40, dollár 220, lengyel márka 0.0040, osztrák korona 0.0030.50, magyar korona 0.0070, szokol 6.30.

Zürichi zárlat. (Október 10.) Berlin 0.0000045, Amsterdam 219.50, Newyork 558, London 254, Páris 34.45, Milano 25.50, Prága 16.65, Budapest 0.03.04, Belgrád

6.65, Bucuresti 2.60, Varsó 0.0006, Bécs 0.0078.75.

Zürichi zárlat. (Október 10.) Berlin 0.000.00030, Amsterdam 219.60, Newyork 558, London 2542, Páris 34.30, Milano 25.50, Prága 16.80, Budapest 0.03050, Belgrád 6.55, Bucuresti 2.60, Varsó 0.0005, Bécs 0.0078.75.

Budapesti devizaközpont jegyzése. (Október 10.) Napoleon 69000, Bucuresti 94-107, lei 95-108, London 88000-92400, angol font 88500-92900, Milano 885-940, lira 895-950, Newyork 19300-20400, dollár 19400-20500, Páris 1190-1256, francia frank 1205-1271, Prága 580-624, Varsó 0.0576-620, Bécs 0.27.40-29.60, Zürich 3440-3660, svájci frank 3460-3680.

Convocare. Industria de Fier din Arad, Societate Anonima va linea Adunarea generala anuala a XV. lea in 20. Octomvrie 1923. 4 p. m. in localitatea Societatii, Arad, Strada Cogalniceanu No 45-47. la care cu onoare invitam stim. actionari. In adunarea generala numai aici actionari vor putea sa-si exercite dreptul de vot, cari pana la data de 17 Octomvrie a. c. incl. vor depune actiunile inpreuna cu cupoanele la Casseria Societatii sau la Banca de credit din Transilvania S. A. in Arad. Obiecte: 1. Alegerea a doi actionari pentru verificarea procesului verbal despre adunarea generala. 2. Raportul anual Cersiliului de Administratie si Comitetului Cenzorilor; prezentarea bilanului pe anul 1922.; staurirea bilanului, deciderea asupra distributiunii profitului net, precumsi darea absolutoarelor. 3. Meditariarea S-Lor 2, 4, 5, 17, 21, 25, 31, 33, 36. a Statutelor fundamentale. 4. Alegerea unui membru Cersiliului de Administratie si unui membru Comitetului Cenzorilor.

5. Stabilitrea salarii Comitetului Cenzorilor. 6. Eventuale propunari. Arad, la 11. Octomvrie 1922. Consiliul de Administratie. 5821
= Az Osztrák-Magyar Bank kisorsolt záloglevelei. Az Osztrák-Magyar Bank felszámoló bizottsága a békeszerződések értelmében közli, hogy az 1922. december végéig, valamint 1923. augusztus 1-ig kisorsolt és visszafizetésre kerülő Osztrák-Magyar Bank zálogleveleket és azok szelvényeit 1924. február elsejéig osztrák koronákban beváltja. Azokat az összegeket pedig, amelyek a beváltásra be nem mutatott címletek után esedékesek, a felszámoló bizottság (Bécs, I., Herrengasse 14.) osztrák koronákban birói letébe fogja helyezni.
= A német nemesfémkészletek napfényre kerülnek. Berlinből jelentik: A Berliner Tagblatt egyik munkatársa előtt Fellingner titkos tanácsos devizabiztos kijelentette, hogy a nemesfémkészletek bejelentési kötelezettsége erősen érezteti hatását. Sokan már most szolgáltatják be nemesfémjeiket, hogy a később netalán életbelépő szigorúbb rendszabályok elől kitérjenek.
= Nem lesz menetrendváltás. A szokásos őszi menetrendváltás az idén elmarad. Amint értesülünk, mindössze kisebb módosításokkal télire is érvényben hagyják az eddigi menetrendet.

Tarhaságok.

(Az isten sógora. (Rotschild-hoz szeretne bejutni a szegény ember. Sehogy se sikerül. Hiába mondja a titkárnak, hogy nagy-szerű ideái vannak, hogy olyan üzleti terveket hoz, amivel három-ezer frankot lehetne megkeresni mindennap, nem ereszt be. A tízedik sikertelen kísérlet után megint megjelenik, s átad egy névjegyet:

— Tessék ezt bevinni a báró urnak.

A titkár nézi, mosolyog és beviszi a névjegyet Rotschildnak. A névjegyben ez állott:

KOHN LÁZAR
AZ ISTEN SÓGORA

Beeresztik a szegény embert. És Rotschild ráörmed:

— Hallja maga szemtelen ember. Csak azért hívtam be, hogy jól leszidjam. Hogy mer maga ilyesmit a névjegyére nyomtatni? Hogy meri magáról azt hirdetni, hogy az isten sógora?

— Mert igaz. Az isten sógora vagyok. Be tudom bizonyítani.

— Hát bizonyítsa be.

— Hát kérem, a huszti Krumfuss Ignácnak volt két leánya: a Rozáli és a Szidi. Az egyiket elvette az isten, a másikat elvettem én; — így lettünk sógorok.

TATRA-SZANATORIUM
Órádon. Sztary Smokovca.
120 m. Magas Tatra központja.
Értesítés orvosok-terápiás gyógyintézet
Egész évben nyitva.
Gyógyfürdő őszi időjárás. Kiváló őszi kúra
Elsőrangú diétás ellátás.
Szánatórium napi pouszálár 50 koronával
Főorvos dr. Rutich Jenő. Többorvosok háza

— Dr. King, az indiai fakir. Ma érdekes vendége érkezett Aradnak. Dr. King, egy fiatal indus, aki mutatványával ide varázsolta a Kelet minden misztikumát. Dr. King a múlt hetekben hosszabb ideig Színájában volt, ahol Öfensége Károly trónörökös, Elena és Irina hercegnők előtt produkálta magát. A színajai kaszinó küldöttsége is melegen ünnepelte a fiatal mestert, aki csodálatos mutatványával mindenkit bámulatba ejtett. Utána Brassóban, Szebenben, Kolozsváron és Nagyváradon tartott érdekfeszítő előadásokat zsufolt házak előtt. Aradon a Kulturpalota nagytermében október 14-én, vasárnap este 9 órakor fog előadást tartani. Az indu-fakir előadásait máris nagy érdeklődés előzi meg, erre való tekintettel a belépő jegyeket már péntektől kezdve árulják a Kulturpalota pénztáránál délután 10-1-ig és délután 3-7-ig.

— Dr. Winnand-féle hársfaméz-cukor a legjobb szer köhögés és rekedtség ellen. Ügyeljünk a névre!

— A letteknek nem kell a „cservonec.“ Rigából jelentik: A lett állami bank betiltotta a cservonec nevű orosz pénzegység behozatalát az országba. A betiltást azzal indokolták meg, hogy az új orosz valuta értékéről és a róla szóló fedezetről nincs biztos információ. A magánbankok is a cservonec behozatala ellen foglaltak állást.

A meglopott tolvaj.

Egy bucaresti mészáros tolvajai Aradon (Saját tudósítónktól.) Firitá Péter simándi huszonkét éves közműves legény néhány hónappal ez előtt munkába ment Bucurestibe, ahol megismerkedett Petru Jonescu dusgazdag mészárosmeter tízennyole esztendősi fiával, Mitika Jonescuval. Hamarosan jó barátok lettek és Mitika Jonescu néhány nappal azelőtt 130.000 leit lopott az apjától. A pénzzel mindketten Aradra jöttek és itt kerékpárt, órát, ruhát és más egyebet vásároltak. Majd kimentek Simándra is Firitá szüleihez. Itt azonban egy másután két baleset érte a mészáros megtévedt fiát. Firitá Péter ugyanis a tolvaj fiutól ellopott hatvankilencezer leit és azt eldugta szüleiének padlására, majd Bucurestiből jött távirat alapján a csendőrség letartóztatta. A nyomozás közben derült ki, hogy a tolvajt a barátja lopta meg, mire Firitát is letartóztatták. A Jonescu fiu hazavitték Bucurestibe szüleihez, Firitát pedig az aradi királyi ügyészségre hozták be, ahol letartóztatásba helyezték.

— Székrekedés. A Budapesi-jobbparti kórházakban szerzett orvosi tapasztalatok igazolják, hogy a FEPENC JÓZSEF keserűvíz gyomor-bajok, emésztési zavarok, lefájás és szédülés eseteiben is kitűnő szolgálatot tesz.

Tisztáitan vendéglő.

(A timisoari (temesvári) tábla érdekeltvi jelentőségű döntése.)

(Saját tudósítónktól.) Pár hónappal azelőtt Altmann Ede aradi kereskedő megvette báró Nopcsáné Aradon Bulev. Reg. Ferdinánd (Boros Béni-tér) 10. számú házát. Alig jutott a ház birtokába, a legkülönbözőbb címeken azonnal felmondott a ház összes lakóinak, közöttük Buxbaum Árpád vendéglősnök is. Buxbaumot azért akarta kitenni a házból, mert szerinte a vendéglőben és az udvaron mindenben mindig tisztaság. Dr. Cucu aradi városi főorvos meg is vizsgálta a helyiséget és kisebb mértékű rendellenességet tényleg konstataált. Ezen a címen Altmann költségtérítési keresetét indította az aradi járásbíró előtt a vendéglős ellen. Buxbaum ügyvédje dr. Zeiner Gusztáv útján közlési kérelmet a kikalkulációs kereset ellen és a járásbíró arra az alkalomra lefűszekedett, hogy kisebb mértékű rendellenesség még nem lehet ok költségtérítésre, mert egy nem elsőosztályú vendéglőnél ilyen mértékű elutasította a keresetet. Felelősként folytán a fővárosi bírósághoz került az ügy, amely szintén jóváhagyta a járásbíró végzését és indoklásában kimondta, hogy csak akkor lehet egy vendéglőst kikalkulálni, ha vendéglőjében vagy az udvaron közisztaság tekintetében tényleg botrányos állapotok uralkodnak. Végső fokon a temesvári királyi tábla foglalkozott az érdekes ügyvel, amely szintén jóváhagyta az előző két fórum ítéletét és a háztulajdonost keresetével elutasította.

Mozi.

* Aradi mozhírek. A magyar népregék kedvesen naiv hőse, a bohókásan vidám történetek mozgatója: Ludas Matyi világszereplőjében betoppan ide is. Az Uránia tegnapi premierjén a publikum nagyszerűen mulatott a kedves filmen, amely közvetlen varázssal hozta életre a régi népmesét, amikor Ludas Matyi kedves, ötletes felfüggetlő áll bosszút a kemény szívű földesurón, aki nagy szegényt hozott Matyira. Szavának helyét is áll s háromszor fizet vissza Ludas Matyi. A pompás film, amelynek főszerepeit Tihanvi Klára és Kürthy József játsszák, még csütörtökön és pénteken látható az Urániában. — Monumentálisan nagyszerű, elröndölésében, mesés zövézésében és kidolgozásában grandiózus, pompázó filmszenzációt mutat be csütörtökön az Apolló. A Sámson és Delila már előzőlét fogva is, a legnagyobb érdeklődéssel érdemli ki: a bibliai

históriát, Sámson és Delila évezredes legendáját modern milióbe helyezi át s a ma gyermekeivel a régi mondát újra megjátsszátja egy páratlanul érdekes és izgalmas drámai történet keretében. A filmsláger vezető szerepeit Korda Mária, Heflerich Ferenc, Lukács Pál, Arndt Ernst és Hugelmann Oszkár játsszák; a kép kidolgozása pedig a legjobbak között is az első között sorozza a Sámson és Delila, amely vasárnapig látható az Apollóban.

Centrum:
Dr. ROMUL MAGER
Az orvos tudomány legújabb
ANTISIPHILITICUMA
a Tesse-gyár Diszpenzariája Biopolioi Elixír, Neosalvarsan, Silbersalvarsan, Neisilbersalvarsan, Tropoi, Mercure colloidale Electric Cén, Cyanmercurio salicylata, Gyarsal, Intraoel, Huile grise Vigior, Hydrarg cyanat, Solarson.
Dr. Földes & Hebe, Arad.

Jól bevezetett
gyári cég részvénytársaság létesítéséhez (-)
1-2 millióval
érdeklődésért keres.
Levelek „Abszolút biztos” jellegre KELETT hírlapirodába Arad keretnek 14094

Arany-, ezüst be-
váltása, legmagasabb áron

Reiner Józsefnél

ARAD, a Lutheránus Pröböl óra-
templom mellett. ókzerjavító műhely.

MANOMETER
és mindenféle mérőműszereket készit, javításokat vállal:
Gáspár műszerész, Arad, Str. Horia No. 1.
javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

Megnyilt Jankovics György női és férfi legolcsóbb divatruhaza Arad,
Str. Eminescu 4. (Deák Ferenc-utca) (Goldschmidt ház.) 5714

Építészek! Bányák! Vállalkozók! Vizsonteladók!
Saját készítményű **kubikos és nyárfa talicskák** elsőrangú kivitelben, szolid árak mellett **kaphatók: 14012**
AUFRICHT MIKSA, tüzifa-, épület-, lenyó-szerszám- és műbutor-fakereskedésben.
ARAD, Calea Victoriei 1-2. Telefon 69. **IRODA: Strada Bucur 8. Telefon 10.**

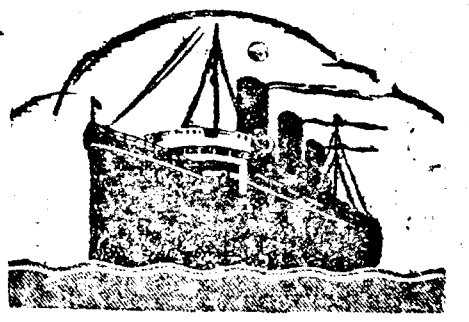
Eladó bér-, magán-, gazdálkodásra alkalmas házak, tisztelek, vendéglők, kávéházak, szállodák általában előjegyzésben:
Wahlagar-irodában, Arad, Str. Unirei 13. (Földes patikával szemben.) 13448

Önkéntes árverés.
Arad, Str. Oltuz (Illés-u.) 18-28. sz. magánház azonnal elfoglalható lakással szabad későbbi önkéntes árverés útján f. hó 11-én délután 4 órakor előárvereztetük 75000 lei kiküldési árban Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u. 1.) „Argus” irodában. 13542

Kaiser-Borax
Lemosás
Mindenkinek nagy
Áldás.
V-18675

Olcóó férfi-, női és gyermek-cipők elsőrendű kivitelben tartós jó anyagból
Czernóczki Testvérek
cipőgyártásukban kaphatók, Arad, Str. Marsossti 7. (Kocsutól-u.) 3.
Saját készítés:

A város központjában magánház italméresi joggal bíró fűszerüzlettel, négyszobás fürdőszobás lazással **eladó.**
HERZOG
Arad, Str. Brajliani Weitzor-u. 15

Hamburg-Amerika Linie
Vezérképviselő Románia részére:
Lazar H. Lazarovitz
Timisoara, I. Strada Mccay 2. sz.
Stürgöncim: Lazarovitz.
Telefon: 16-58.
HAMBURG-NEWYORK
HAMBURG-BALTIMORE
HAMBURG-BOSTON
HAMBURG-PHILADELPHIA
HAMBURG-NORFOLK
HAMBURG-BRAZILIA
HAMBURG-LA PLATA

United American Lines-sel
HAMBURG-PACIFIC PARTYDEK
American Hawaiian Steamship Co. hajóival
HAMBURG-LEVANTE
Csehszlovákiaiban a német Levante Linie-vel
HAMBURG-ÁFRIKA
Szászországban a német Ostafrika Linie.
Wormann Linie A.-G. és a Hamburg-Bremer Ostafrika Linie A.-G.-vel
HAMBURG-KELETÁZSIA
Csehszlovákiaiban a Norddeutscher Lloyd, Alfred Golt & Co., The Elbermann Buckwall Steamship Co. Ltd.-vel.
HAMBURG-DÉLAMERIKA
HAMBURG-KUBA-MEXIKO
HAMBURG-NYUGATINDIA ÉS NYUGATI PARTVIDÉK
HAMBURG-SZENTPÉTERVÁR
HAMBURG-RIGA
Szolgálat a keleti tengeren.
Szolgálat az északi tengeren.
HAMBURG-RAJNAVONAL.
UTAZÁSI IRODA:
vasúti és halóknasjegyek, podgyászbiztosítás. Hajójegyek az összes tengeri kikötőbe. Felvilágosításokat díjmentesen adnak a következő fiókaink: Arad, Báró Bobus-palota, Bucurest, Calea Grivitei 183., Czernovitz, Rathhaus str. 9., Segesvár, Piata Unirei 4., 5461

Pyramm
NEMES ANYAGOKBÓL KÉSZÜLT
LEGJOBB CIPŐTISZTÍTÓSZER.

BERSON
GUMMI SAROK ÉS GUMMITALP a legjobb anyagból HINOSÉGI MARKA
Arad Hirdetési Iroda
2. emelet (Temesvár)

Jumper alj különlegességek érkeztek. Pasch-divatáruház és kalap salon, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca).

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

ÜJSÁGELÁRUSÍTÓ vidéken való hírlapárúsításra felvételük. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 1500

ÜGYES, megbízható szobaleány tizenötödikére felvételük. Arad, Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.) 9/14. I. em. 5828

HAZISZOLGÁT keresek, ki virágok kezeléséhez is ért. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5459

HOSSZABB írodai gyakorlattal bíró mérlegképes könyvelő, aki gyors- és gépirni is tud, azonnali belépésre keresünk. „Pisoma” kőgyár Strada Mocioni 30. (volt Orczy-utca 10.) 5759

KERESEK perlekt emiatt 16 fizetés-sel Porzsoit igazgató, Str. Mărăsesti 1. 5768

SUCHE per solort dantsches Fräulein zu meinem vierährigen Mädchen. Besprechung Vormittag 11—12 und Nachmittag 5—6 Uhr. Strada Mărăsesti 1. Director Porzsoit. 5787

EGY ügyes kizsgáló leány felvételük Hegedűsnél Arad. 5796

KERESKEDŐSEGÉDET, kinek a textil-szakmában gyakorlata van, románul, németül és magyarul beszél, keresek. Cím Gáspár, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér.) 5800

JOBB nő két hónapos gyermekével kisebb családhoz mindenesnek kevés fizetéssel ajánkozik. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5803

FŐMOLNÁRI, vagy maiomkezelői állást keres Kósa Károly Tárnova Aradmegye. 5818

TISZTESSÉGES fiatalember 20—30 ezer lei kaucióval felvételük expedítornak Cím megtudható Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5812

EGY a rövidáru szakmában teljesen jártas engrossita kereskedő segéd, ki románul és németül is beszél és a vidéki piacon utazásra is használható, azonnali belépésre felvételük. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5813

KERESEK reggeli órákra, esetleg délutánra is írodai takarítást. Uranus Arad, főpostával szemben. 13937

SZOLID, fess urinó, házvezetőnek menne magányos ur, urnőhöz, esetleg plébániára. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 5633

MOTORGÉPESZ állást keres helyben, vagy vidéken, ki már-erdőüzemnél is volt, lehetőleg oberurseli motorhoz. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5822

MINDENES főzőnő azonnali belépésre kerestetik Arad, Bul. General Dragalina 16. (Apponyi-körut 8.) II. ajtó 11. 14034

ÜGYES kifutó fiut azonnalra keresünk. Kelet hírlapiroda Arad. 14034

ROMÁN, magyar, német nyelvben szóban és írásban perlekt nő pénztárnoknő, vagy kiárúsítónő alkalmazást keres. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 13343

FIATAL kereskedősegéd rövidáru szakmából felvételük. Cím a kiadóhivatalban. 5826

FIATAL házaspár házmesteri állást keres. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5827

HIMZŐNŐK felvételnek. Fischer német-mű üzem Arad, Strada Bratianu (Mihailorita-palota.) 5802

Lakás.

STR. MOCIONI (Orczy-utca) van, vagy annak közelében különbejárta butorozott szobát keresek. Bővebbet „Pisoma” kőgyár Str. Mocioni 30. (volt Orczy-utca) 10. 5760

KERESEK 1, esetleg 2 józással butorozott szobát. Fürdőszoba használattal. Készletben a lakások Aradi Közlöny kiadóhivatalában kérés. 5795

KELET DIVATÁRUHÁZ lakást emiatt keresek részre magas bér mellett keresnek, esetleg butorozott konyha nélkül is. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalába „Egyszoba” jellegre kérés. 5817

EGYSZOBÁS lakás befizetés nélkül lelépés november 1-re kiadó. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5820

EGYSZOBÁS elfoglalható lakást keresek lelépéssel. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5824

LELÉPÉS ELLENÉBEN sürgősen 2 szoba, konyha kerestetik. Kardos, Str. Matei Corvin (Hunyady-utca) 6. 5819

KIADÓ egy-kettő-három szobás lakás. — Eladó több magánház elfoglalható lakással. Boross-ügyvédségnél Arad, Str. Consistorului No. 9. (volt Batthyány-utca 31.) 5823

EGYSZOBÁS lakást keresek, magas bért fizetek. Cím Kelet hírlapirodában Arad. 14034

KIADÓ több kisebb-nagyobb lakás. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 13343

KERESEK megvételre 3—4 szobás lakást, vagy lakást. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5825

Vétel és eladás.

NE VÁSÁROLJON férfi és női téli ruhát, kabát, kosztium kelméket, míg meg nem tekintette Vándor kirakatait Arad, Str. Metianu (Forray-utca). Meggyőződhet olcsó árról. 5809

TELJESEN jókarban levő fehér gyermekágy és íróasztal eladó. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 4001

VASZON-ERNYŐ üzletbejárati fölé, használt, de jókarban, hozzá való teljes felszereléssel eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5000

PERZSASZÖNYEG, szörme kabátok, dísz tárgyak, brilliáns gyűrű, férfi, női és fiú télikabátok, ágyak, asztalok, íróasztalok, diványok, alkov karnis, ágyterítők, storok, függönyök, fehérneműk, kézimunkák, női ruhák, ezüst retikül, étkező service, stb. eladók. Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) szám I. em. jobbra. 1000

HALÓSZOBA, konyhabutor eladó. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5779

ELADÓ egy teljes hálószoba, tükrös, háromajtós szekrényekkel, ágybetétekkel, otomántakaróval, függönyök, borszékek, chédli-csillár, konyhaberendezés. Megtekinthető 1—4-ig Arad, Strada Calvin 17—13. 13443

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat lapát és kinaf dolgokat antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászövényeket egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa, szövényeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, lapát vázákat és ezüst évszám munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

NŐI ES FÉRFI fehérneműt, asztal és ágyneműt, antik butorokat, porcellánokat, szövényeket, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

HOMOKFUTÓ lóval, szerszámmal és két stráfkocsi 1 óra eladó. Strada Dr. Rațiu 27—29. (volt Sarlot Domokos-u.) 5761

PERZSASZÖNYEGEK, kelmék, különböző nagyságúak, eladók Arad, Strada Porumbaru (Knézich-utca) 17. 13343

ELSŐRENDŰ TÉLI BURGONYA legutányosabbban Luttwák József cégnél Arad. 5793

ELADÓ sürgősen és olcsón szép nagy világos ebédlő kredenc. Megtekinthető hétköznap délután 3—6 óráig Arad, Str. E. Ghiba Birta 26. (Varjassy József-utca 16a) 5814

ELADÓ fényezett tölgyfaszekrény, kitűnő 13—18-as Görsz fényképezőgép, férfi és női gumiköpeny. Arad, Str. Mărăsesti 34. (Kossuth-utca 53.) 5815

MUNKÁSOK és tisztviselőknél 10% árkedvezmény D. Popoviciu női divat üzletében Arad, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) motor-állomás. Harisnyák feltűnő olcsó árban. 5810

GYERMEKSPORTKOCST veszek. Címeket kérem leadni Uranus-irodába Arad, főpostával szemben. 13937

TELJESEN modern, rövid, fekete, keresztúros zongora eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13937

TÖBB méter jó állapotban levő használt 1/2, 3/4, 1/2, 1/2 colos gázcsövek, könyök, hüvely és T darabok, gáz lirák, egy kis öntöttvas kályha, 2 darab szobajító, bevéső Wertheim-zár, az egész csak együtt olcsón eladó. Megtekinthető hétköznap délután fél 5—7 óráig. Vasárnap egész nap. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5820

Ingatlan.

MAGANHÁZ BELVÁROSBAN elfoglalható 5 szobás fürdőszobás lakással 350 000 Leuért sürgősen eladó. Megbízott Argus-iroda, Arad, Str. Eminescu (Deák F. u.) 1. 13422

MODERN ÉPÍTKEZÉSŰ magánház kerttel, azonnal elfoglalható lakással a vasút környékén eladó. Betteheim-ügyvédség, Arad, Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 5772

SAROKHÁZ nagyforgalmu vegyeskereskedés, nagy raktárhelyiséggel, lakással eladó. Betteheim-ügyvédség Arad, Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 5770

KERESEK megvételre modern bérházakat, magánházakat, kisebb-nagyobb birtokokat. Komoly vevőim vannak. Haasz Iroda Arad, Strada Románului 5. (Zri-nyi-utca.) 13542

ARADMEGYE nagyközségében sarok magánház fűszerüzlettel, korcsmával, istállóval, háromszobás lakással 220.000 leuért eladó. Azonnal átvehető. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13937

PERFEKT francia és angol órát adó nőt, vagy férfit keresek. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 400

Értékek.

VEGYESKERESKEDÉS nagy forgalommal, nagy raktárhelyiséggel, sarokházzal és lakással eladó. Betteheim-ügyvédség Arad, Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 5771

Azonnal átad
kivánt románial állomáson
cca 8000 calorías
szilézial
darabos és kocka
szalonszenet
szobafutési oólokra,
akna és aprószenet
üzemi oólokra, valamint
mosott speciális
kovács-szenet
üzemek és szénnagykereskedők részére

Prompt szállít:
üzemi darabos kocsiz
FERROCARBON
Szénkereskedelmi Társaság,
a szilézial és belföldi kőszénbányák kizárólagos képviselői
TIMIȘOARA
Palatul „Agrar”
Telefon 9. 67
Fiók: Cluj, Calea Regele Ferdinand 70
Expositura: Petroșani és Kátowitz.

BELVÁROSI kisebb Helmischer üzlet 15 ezer leuért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13937

SIRIAN jömeneteli polgári vendéglő visszavonulás miatt házzal együtt eladó. Cím Wallinger hirdetőjében. 13343

Különféle.

ELADÓ 4 darab 3 hónapos fajtisza spitz kutya, darabja 300 lei. „Megbízható” vállalat Arad, Strada Horia (Széchenyi-utca) 4. 13740

HASZNALT OLOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

Használt de jókarban levő
iroda-berendezés,
pénzszekrények,
írógépek azonnali
megvételre keresteknek
Cím KELET hírlapiroda Arad.

Aradon
nov. 1-én működését megkezdő
R o m á n
Szészertékesítő r.t.
keres főtisztviselőket, segéd-erőket, gyors- és gépirőnőket.
Románul tudók és szeszszakmában jártasak előnyben részesülnek.
Ajánlatok K E L E T hírlapirodában adandók le.

„EGOL” cipő - krém **Legjobb, legolcsóbb, legmegbízhatóbb**
kékítő **Főraktár: Mercedes, Biv. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) t**
fényesítő

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépnél. Kiadóhivatalos: Aradi nyomdávalalati.